

Frank Aaen
MF
Enhedslisten - de rød-grønne.

København, den 11. september 2005.

Kære Søren Gade

Som du ved, har jeg interesseret mig en del for den såkaldte tolkesag, der vedrører udlånet af en dansk tolk til de amerikanske styrker i Afghanistan og dennes efterfølgende anklager om mishandling af fanger i den periode, hvor han var udlånt.

For at kaste lys over sagen har jeg stillet en lang række spørgsmål til dig, ligesom jeg har læst den fortrolige auditørrapport, der er lavet i anledning af den rejste arbejdsskadesag. Vi har i Enhedslisten desuden indhentet en række oplysninger fra internationale menneskerettighedsorganisationer og international presse om, hvad der skete i Kandahar i den periode, hvor den danske tolk var en del af de danske styrker i Afghanistan, ligesom vi har talt med personer med kendskab til sagen.

Det er på den baggrund min konklusion, at militæret har undladt at gøre det fornødne i forhold til en rejst anklage om mishandling af fanger i den amerikanske militærlejr i Kandahar, hvor de danske styrker var baseret og operativt var underlagt amerikansk kontrol.

Det er min opfattelse, at de danske militære myndigheder, herunder den danske styrkechef i Afghanistan og Forsvarets Efterretningstjeneste, bevidst har undladt at rapportere om dem bekendte anklager om fangemishandling gennemført i Kandahar-lejren i januar/februar måned 2002.

Militæret har dermed forsømt at sikre en undersøgelse af om anklagerne var korrekte, herunder om danske soldater har medvirket og undladt at tage initiativ til, at der blev sat en stopper for eventuelle fangemishandlinger, gennemført af de internationale styrker, som de danske specialstyrker var en del af.

Uden at røbe oplysninger fra den fortrolige auditørrapport, jeg har haft adgang til, kan jeg underbygge min konklusion med følgende oplysninger:

- 1) I januar/februar 2002 forelå der alvorlige anklager om fangemishandlinger fra den danske tolk, som arbejdede for amerikanerne som tolk ved afhøringer af fanger. Anklagerne blev ikke taget alvorligt og blev tilsyneladende ikke rapporteret hjem.
- 2) Det er åbenlyst, at mange i den danske lejr var bekendt med disse anklager, ligesom tolken arbejdede sammen med Forsvarets Efterretningstjeneste f.eks. i forbindelse med de samtidige afhøringer af den danske fange, Slimane Hadj Adberrahmane. Alligevel påstår den danske styrkechef ifølge et svar til Folketinget, at han først hørte om anklagerne i januar/februar 2004.
- 3) Internationale rapporter beretter om samtidige fangemishandlinger gennemført af amerikanerne i Kandahar-lejren. F.eks. efter en aktion i januar 2002 hvor amerikanske styrker angreb en landsby -

Uruzgan - nord for Kandahar med mange døde og et antal tilfangetagne, der efterfølgende blev mishandlet under tilbageholdelse i Kandahar-lejren. Det viste sig, at landsbyen støttede det nye styre i Afghanistan og alle de overlevende blev frigivet. Sagen - herunder detaljerede rapporter om fangemishandlinger - blev i februar måned 2002 omtalt i amerikansk og international presse, herunder i dansk presse (Politiken, den 13. februar 2002). Sagen og beretningerne om fangemishandlinger har naturligvis været kendt i Kandahar-lejren og selv om denne begivenhed understøtter tolkens anklager, blev tolken bare sendt hjem ca. 14 dage efter - den 28. februar, uden der blev taget skridt til at undersøge tolkens anklager.

4) Det er endvidere klart, at den lokale militære ledelse bevidst sørgede for, at tolken ikke kom til at møde den danske forsvarsminister, da han i februar 2004 besøgte de danske styrker i Kandahar.

5) Selv om tolken efter sin ankomst til Danmark var i kontakt med de danske militære myndigheder og givet igen fortalte om de hændelser, der er baggrund for den senere arbejdsskadesag, skete der intet. Tolken var i juli måned 2003 i kontakt med Forsvarsakademiet, uden at der - efter det, der kan udledes af de mange spørgsmål og svar - tages initiativ til at underrette andre militære myndigheder om de alvorlige anklager.

6) I forbindelse med behandlingen af arbejdsskadesagen konkluderer den danske styrkechef i en redegørelse til Forsvarskommandoen (18/2 2004), "at tolken ikke kan have overværet eller medvirket til mishandlinger i strid med Krigens love og gældende konventioner." Dette - "ikke kan have" - konkluderes selv om der var kendte beretninger om fangemishandlinger og selv om tolken havde fungeret som tolk for amerikanerne - uden at andre danske soldater var til stede.

7) Selv da der i TV (28. april 2004) blev bragt billeder af fangemishandlinger i Abu Ghraib og alle var bekendt med mange anklager om amerikanske mishandlinger af fanger, blev der ikke taget initiativ til at undersøge tolkens anklager.

8) Først den 6. juni 2004, da Politiken begynder at skrive om bogen om Slimane Hadj Abderrahmane, som tolken medvirkede ved afhøringen af, besluttede Forsvarschefen, at der skulle gennemføres en undersøgelse af tolkens anklager:

- 2 år og 5 måneder efter tolken fortalte om fangemishandlinger i Kandahar-lejren
- 9 måneder efter Forsvarsakademiet kom i kontakt med tolken og hørte om anklagerne
- 4 ½ måned efter Forsvarskommandoen hørte om anklagerne om fangemishandling
- 1 ½ måned efter billederne fra Abu Ghraib,
- men lige efter at der begynder at komme offentligt lys på tolkens arbejde i forbindelse med afhøringer i Afghanistan.

9) Denne ligegyldighed over for anklager om fangemishandling gennemført af de amerikanske styrker, som de danske operativt var underlagt, står i klar modsætning til f.eks. engelsk militærs reaktion. Eksempelvis findes der oplysninger om en engelsk efterretningsofficer, der den 10. januar 2002 rapporterer til London om amerikansk mishandling af fanger i Afghanistan. Denne rapport medførte, at der dagen efter kom en klar instruktion om at meddele amerikanerne, at englænderne var skarpt imod mishandling af fanger. Sådan reagerede dansk militær desværre ikke.

Fangemishandlingerne fortsatte - efter det oplyste værre i Afghanistan end i Irak - og i dag efterforsker det amerikanske militær 26 tilfælde af drab på fanger i amerikansk varetægt i Afghanistan og Irak.

Jeg synes, at det er beskæmmende, at det danske militær har taget så let på alvorlige anklager om fangemishandlinger gennemført af amerikansk militær, som vi er i koalition med og har overladt operativ kontrol med danske styrker til. Der er efter min opfattelse klart tale om alvorlig pligtforsømmelse.

På baggrund af ovennævnte oplysninger og med henvisning til den viden, du også har f.eks. fra auditørrapporten, vil jeg bede dig foranstalte en grundig undersøgelse af forløbet: Hvorfor reagerede det danske militær ikke på baggrund af de foreliggende anklager om amerikanske mishandlinger i Kandahar.

Desuden vil jeg bede dig offentliggøre de dele af auditør-rapporten, der ikke omfatter personfølsomme oplysninger, evt. med de nødvendige udstregninger af fortrolige oplysninger modtaget fra USA.

For en ordens skyld skal jeg også meddele, at jeg i dag har stillet en række nye spørgsmål til dig og agter at følge sagen tæt, til den er fuldt belyst.

Med venlig hilsen

Frank Aaen